

Kuratorium Oświaty w Lublinie

.....
Imię i nazwisko ucznia

.....
Pełna nazwa szkoły

Liczba uzyskanych punktów

KONKURS POLONISTYCZNY DLA UCZNIÓW GIMNAZJUM ZESTAW ZADAŃ KONKURSOWYCH ROK SZKOLNY 2018/2019

ETAP TRZECI

Instrukcja dla ucznia

1. Zestaw konkursowy zawiera 8 zadań otwartych.
2. Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy zestaw zadań jest kompletny.
3. Jeżeli zauważysz usterki, zgłoś je Komisji Konkursowej.
4. Zadania czytaj uważnie i ze zrozumieniem.
5. **Rozwiązania zapisane w brudnopisie nie będą oceniane.**
6. Rozwiązania zapisane ołówkiem nie będą oceniane.
7. W nawiasach obok numerów zadań podano liczbę punktów możliwych do uzyskania za dane zadanie.
8. Nie używaj korektora.

**Pracuj samodzielnie.
POWODZENIA!**

Czas pracy:
90 minut

Liczba punktów
możliwych
do uzyskania: **40.**
Laureatem
zostaniesz, gdy
uzyskasz co najmniej
36 punktów.
Finalistą zostaniesz,
jeżeli zdobędziesz
co najmniej
12 punktów.

Zatwierdzam

Przewodnicząca
Wojewódzkiej Komisji Konkursowej
Ewa Zakosińska
mgr Ewa Zakosińska

Kurator Oświaty
w Lublinie
Teresa Misiuk
mgr Teresa Misiuk

JESTEŚMY PODRÓŻNIKAMI W CZASIE...

Przeczytaj uważnie zamieszczony poniżej tekst i wykonaj związane z nim polecenia.

A jednak, gdy w końcu osobiście poznałem Stephena, ikonicznego uczonego o fenomenalnym talencie, komunikującego się z otoczeniem za pomocą syntetyzatora mowy oraz ruchu nadzwyczaj ekspresywnych brwi, dosłownie wbiło mnie w podłogę. Normalnie jestem gadatliwy i gdy podczas rozmowy zapada cisza, czuję się nieswojo, natomiast Stephen do perfekcji opanował posługiwanie się długimi momentami ciszy, podczas których uważnie wpatrywał się w rozmówcę. Nieco wytrącony z równowagi zacząłem mu mówić o tym, że nasze urodziny dzieli zaledwie kilka dni, wskutek czego należymy do tego samego znaku zodiaku. Po upływie kilku minut Stephen odpowiedział: „Jestem astronomem, nie astrologiem.” Nalegał również, abym mówił do niego po imieniu i nie tytułował go profesorem (...).

Sposobność zagrania postaci Stephena była czymś nadzwyczajnym. W roli tej zafascynował mnie kontrast między jego zewnętrznymi sukcesami w pracy badawczej a wewnętrzną walką z chorobą, na którą zapadł w wieku dwudziestu kilku lat. Była to jedyna w swoim rodzaju, bogata i skomplikowana historia ludzkich wysiłków, życia rodzinnego, wybitnych osiągnięć naukowych oraz niesamowitego uporu w pokonywaniu piętrzących się przeszkód. (...)

Ale równie ważne było pokazanie Stephena od jeszcze innej strony. Był on wręcz urodzonym showmanem. W zwiastunie filmu znalazły się trzy wizerunki, do których się odwoływałem. Pierwszym była fotografia Einsteina z wystawionym językiem – podobne usposobienie cechowało również Hawkinga. Drugi to dzoker z talii kart, wyobrażony w postaci lalkarza, ponieważ uważam, że w stosunkach z ludźmi to Stephen pociągał za sznurki. Trzecim było zdjęcie Jamesa Deana. To właśnie utkwilo mi w pamięci z chwil spędzonych w jego obecności – błysk w oku i przewrotne poczucie humoru.

Eddie Redmayne

Stephen Hawking, *Krótkie odpowiedzi na wielkie pytania*, Poznań 2018, s. 9-11.

Stephen Hawking (1942 - 2018) – jeden z najwybitniejszych w historii nauki astrofizyków teoretycznych, profesor matematyki na University of Cambridge, autor wielu światowych bestsellerów popularnonaukowych, między innymi książek *Krótką historia czasu*, *Wszechświat w skorupce orzecha*.

James Dean (1931 - 1955) – jeden z najsłynniejszych aktorów amerykańskich, ikona popkultury, symbol zbuntowanego młodego człowieka.

Eddie Redmayne - w 2014 roku został obsadzony w roli Stephena Hawkinga w filmowym dramacie biograficznym *Teoria wszystkiego*. Za tę kreację aktorską otrzymał Oscara za najlepszą rolę pierwszoplanową.

Zadanie 1. (5 p.)

a) (1 p.) Wypisz z tekstu peryfrazę, za pomocą której autor prezentuje Stephena Hawkinga.

.....
.....

b) (2 p.) Jakie cechy uczonego zostały przedstawione w zacytowanym tekście? Podaj argumenty uzasadniające każdą z nich, odwołując się do całości tekstu.

Cechy	Argumenty

c) (2 p.) Przekształć znajdującą się w tekście wypowiedź w mowie niezależnej w wypowiedź w mowie zależnej. Podaj pełną nazwę wypowiedzenia, którym się posłużyłeś (-aś).

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

1a)	1b)	1c)

Zadanie 2. (3 p.)

Przeczytaj uważnie przytoczony poniżej fragment autobiograficznej wypowiedzi poetki Haliny Poświatowskiej, a następnie przedstaw własne rozważania na temat twoich ulubionych dziedzin nauki, zachowując konwencję wypowiedzi zastosowaną przez poetkę.

Chciałam się uczyć, chciałam przywłaszczyć sobie wszystkie możliwe mądrości tej ziemi, i to w możliwie najkrótszym czasie (...). Filozofia – oczywiście, chciałam studiować filozofię, dla mnie skazanej na samotność, metafizyczne rozważania były jedną z najpozyteczniejszych nauk. Języki – pragnienie, żeby wdrzeć się w ich żywą tkankę, przejrzeć ich skomplikowaną konstrukcję, prześladowało mnie od dawna (...). Fizyka – nauka o przewrotności już nie człowieka, ale Boga, umacniająca wiarę w potęgę obydwu, okrutna w swojej prostocie, żarliwa w obojętności. Historia...

Halina Poświatowska, *Opowieść dla przyjaciela*, Kraków 2011, s. 174-175.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.

Zadanie 3. (9 p.)

a) (2 p.) Uzupełnij tabelkę zgodnie z informacjami podanymi w nagłówkach. Tam, gdzie nie można utworzyć wskazanej formy imiesłowu, postaw kreskę.

Forma bezokolicznika	Imiesłów przymiotnikowy czynny	Imiesłów przymiotnikowy bierny	Imiesłów przysłówkowy współczesny	Imiesłów przysłówkowy uprzedni
wyobrażać				
zatytułować				

b) (2 p.) Odwołując się do odpowiednich wiadomości z nauki o języku, uzasadnij, dlaczego nie można utworzyć niektórych form imiesłowów.

.....

.....

.....

.....

c) (3 p.) Zastosuj w zdaniach wybrane formy imiesłowów w trzech różnych funkcjach składniowych. Podaj nazwy tych funkcji składniowych.

Zdanie	Funkcja składniowa imiesłowu

d) (2 p.) Ułóż wypowiedzenie złożone z imiesłowowym równoważnikiem zdania. Zastosuj w równoważniku odpowiednio wybrany imiesłów z ćwiczenia 3a).

.....

.....

3a)	3b)	3c)	3d)

Zadanie 4. (6 p.)

a) (3 p.) Podaj pełne nazwy poniższych wypowiedzeń.

„Kto nie doznał goryczy ni razu, ten nie dozna słodyczy w niebie”

.....

Poprzysiął sobie, że będzie się uczył na przekór wszystkiemu.

.....

Projekt był na bieżąco realizowany, chociaż nie uzyskał pełnej akceptacji odbiorców.

.....

Człowiek jest tym, kim chce być.

.....

b) (3 p.) Zastąp podane poniżej nieco już archaiczne spójniki ich współczesnymi odpowiednikami, a następnie zastosuj je w czterech różnych zdaniach złożonych współrzędnie.

aczkolwiek -.....

.....

zatem -.....

.....

tudzież -.....

.....

bądź -.....

.....

4. a)	4. b)

Zadanie 5. (3 p.)

Jan Sztaudynger napisał w jednej ze swoich fraszek: *Nie narzucaj światu swojego formatu.* Przedstaw swoje stanowisko wobec problemu poruszonego we fraszce, odwołując się w uzasadnieniu do przykładu bohatera literackiego z lektury szkolnej.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

5.

Zadanie 6. (2 p.)

Przeczytaj uważnie poniższe stwierdzenia odnoszące się do posiadanych przez Ciebie wiadomości z teorii i historii literatury, a następnie zaznacz znakiem **X**, które z nich jest prawdziwe, a które jest fałszywe.

Stwierdzenie	Prawda	Falsz
W „Pieśni Legionów Polskich we Włoszech” występują trzy postacie historyczne.		
Ukazane w „Reducie Ordonu” wydarzenia historyczne rozgrywają się w czasie powstania styczniowego.		
W powieściach historycznych Henryka Sienkiewicza występuje stylizacja językowa.		
Średniówka to stały przedział wewnątrz wersu, powtarzający się zgodnie z przyjętym systemem wersyfikacyjnym.		
W „Zemście” Aleksandra Fredry nie występuje komizm językowy.		
Sławomir Mrożek żył i tworzył w okresie dwudziestolecia międzywojennego.		
Tytuł utworu A. Kamińskiego „Kamienie na szaniec” jest cytatem z wiersza C. K. Norwida		

6.

Zadanie 7. (4 p.)

Podaj nazwy funkcji językowych dominujących w zacytowanych fragmentach tekstów.

Przykład tekstu	Nazwa dominującej funkcji językowej
<i>Hej! Gerwazy! daj gwintówkę!</i>
<i>No to pa! Do zobaczenia!</i>
<i>Nieznacznie z wilgotnego wykradł się mroku... Świt bez rumieńca, wiodąc dzień bez światła w oku...</i>
<i>Ach, ach, ach, jakże bolą mnie te słowa. Palą ogniem żywym serce me matczyne...</i>

7.

Zadanie 8. (8 p.)

Przeczytaj zamieszczony poniżej wiersz, a następnie dokonaj jego analizy i interpretacji, odwołując się do dwóch innych utworów lirycznych poetów współczesnych.

Zbigniew Herbert

Przypowieść

Poeta naśladuje głosy ptaków
wyciąga długą szyję
a wystająca grdyka
jest jak palec niezgrabny na skrzydle melodii

śpiewając wierzy głęboko
że przyspiesza wschód słońca
od tego zależy ciepło śpiewu
i czystość wysokich tonów

poeta naśladuje sen kamieni
z głową w ramionach
jest jak kawałek rzeźby
oddychającej rzadko i boleśnie

śpiąc wierzy że on jeden
zgłębi tajemnicę istnienia
i że bez pomocy teologów
chwyci w spragnione usta wieczność

czym byłby świat
gdyby nie napełniała go
nieustanna krzątanina poety
wśród ptaków i kamieni

Zbigniew Herbert, *Utwory wybrane*, Kraków 2008, s.101.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

